



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XV. Cùm duplicem faciant religionis libertatem, conscientia videlicet, atque exercitij: neutram in Rempublicam introducendam esse, aut Ecclesiae Dei vlllo modo conuenire. ac primùm de libertate ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

660 DE CHRISTIANA LIBERTATE
tenebantur, qualem verò causam ipsa heresis haberet,
nunquam antea cogitauerant, nunquam querere &
considerare voluerant: mox vbi cœperunt advertere,
& nihil in ea dignum inueniri, propter quod tantu
damna pateretur, sine vlla difficultate Catholici facti
sunt. Docuit enim eos sollicitudo, quos negligenter
securitas fecerat. Istorum autem omnium præceden-
tium auctoritatem & persuasionem secuti sunt multi,
qui minùs idonei erant per seiplos intelligere, quid
distaret inter Donatistarum errorem, & Catholicam
veritatem. Ita, cùm magna agmina populorum vera
mater in sinum gaudens reciperet, remanserunt turbe
duræ: ex quibus plurimi simulando cõmunicauerunt,
alij paucitate latuerunt. Sed illi qui simulabãt, paula-
tim assuescendo, & prædicationem veritatis audiendo,
ex magna parte correcti sunt. Scit enim Dei miseri-
cordia, harum legum terror, & quædam medicinalis
molestia quàm multorum sit prauis vel frigidis ani-
mis necessaria, & illi duritiæ, quæ verbis emendari
non potest. Hæc diuus Augustinus.

CAPVT XV.

*Cum duplicem faciant religionis libertatem, conscientia
videlicet, atque exercitiij: neutram in Rempublicam
introducendam esse, aut Ecclesia Dei villo modo
conuenire, ac primùm de libertate cõscientia.*

DEMONSTRATIS hæctenus, conuulsisque pri-
mariis libertatis perniciosæ fundamentis, ostendimus nunc, eiusmodi libertatem nullo pacto intro-
ducendam esse in Rempublicam, neque eam cum Ec-
clesia Dei materna sollicitudine, vnitatem, pulchritudine,
ordine, disciplina bene consistere: vt posteaquam
intellectum est, illos in libertate sua petenda, male esse
fundatos; intelligatur etiam, Catholicos in eadem ne-
ganda

ganda, magnis doctrinæ prudentiæq. rationibus esse confirmatos. Cùm igitur libertatē religionis diuidant bipartitò, & aliam conscientiæ, aliam publici exercitij faciant: priorem illam cōscientiæ, solam interdum sectarij postulant, eaque pollicentur se fore contentos. Conscientiæ porrò libertatem esse tum intelligunt, cùm priuatim quisque & sentire & agere, in ijs quæ sunt religionis, permittitur; prout ei proprius animus & conscientia dictauerit. Verbi gratia, vt ieiunet, non ex præscripto legis, sed cùm libuerit, sicut Aërius volebat hæreticus, idq. propter libertatē. Confessarium adeat Sacerdotem, sacrificio Missæ, concionibusque sacris intersit, si id probauerit: domi quoscunq. velit, de his quæ religionis sunt, & habeat, & legat libros, & proles sibi natas, aut baptizari curet paruulas, aut dūtaxat adultas: ceteraque ad eum modum sic faciat, vt in ijs, quomodo sibi neminem molestum esse patiatur, ita nemini ipse molestus sit; siue, quemadmodum aiunt, vt sine publicæ pacis perturbatione, & aliorum offendiculo, vitam trasigat. hæccine ergo introducenda libertas est? Omnino, si ea charitas, si hoc institutū Ecclesiæ est, vt quoslibet suæ curæ concreditos perire patiatur pro ipsorum arbitrio: si in ea nullus ordo, nulla disciplina habenda sit: si non scelera modò omnis generis, nec hæreses solùm quascunque, sed ipsum etiam atheismum in Ecclesiam introduci cupiamus: si serpere occultas pestes, & noxiis errorū ac vitiorum contagiis infirmos quosuis infici probauerimus: si vacuari Ecclesias, negligi Dei verbum, domesticas ali & squeri discordias: si denique inimicos Ecclesiæ & pietati, quàm plurimos conciliare voluerimus, à quibus ipsa postea vim apertam, & arma cruenta patiatur. atque, vt ex his quæ commemorauimus, singula attingamus incōmoda: nōne crudelis Ecclesia foret, si quos sic videret in exitium præcipites, non, si posset interdum,

1. Ioh. 3.

dum, cogeret sistere tam infelicem gradum? non Patrem caelestem imitata, qui quos diligit castigat, & flagellat omnem filium quem recipit, ipsa quoque materno amore incitata, salubrem castigationem, & pia verbera adhiberet? Si quis, ait Ioanes, viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauerit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? at isti necessitatem patiuntur tanto grauiorem, quanto plura esse anima quam corpus debet. Eget mendicus pane, quo venter impleatur: isti verbo Dei, & instructione, qua mens reficiatur, quae errorum inanitate contabescit. Durus sit oportet atque inhumanus, qui caeco erranti non monstrat viam: qui non etiam interdum ad precipitium incauto gressu properantem, vehementius retrahat. Quis autem erret perniciosius, quam qui portum salutis petere se existimans, in saxa & cautes, aeternum facturus naufragium, illiditur? Occupat eorum animos mortiferum frigus, quorum non solum refriguit charitas, sed etiam infidelitatis gelu corda costringit. Nudi sunt etiam & pauperes, miseri proflus, & miserabiles: non id ergo agetur remediis opportunis, ut calefacti & recreati, fidei ac iustitiae vestibus muniantur? in ignem se deiiciunt, non eripientur laqueum sibi errorum parant, quo pereant, non illi praecidetur? Denique cum plerique idonei non sint qui sibi bene consulant, charitatis est, ipsis vel inuicem bene consulere, non eos suis committere conscientias, quas non scientia & fides informat, sed ignorantia & vitiorum amor parit. hominem eum quidem quem fecit Deus, reliquit in manu consilij sui: quia sapientem prudentem quae fecit, per quae omnia rectum: qui nihil prauum appereret, nihil falsum approbaret, suaeque postea regi consilio, non egeret alieno. At posteaquam ab illa integritate desciiuit, posteaquam, cum in honore esset, non intellexit, comparatus quae est iumentis

insipientibus; & similis eorū effectus, cœpit ei perniciosum esse relinqui sibi, & proprio, quod sæpe fatuū est, regi consilio. Quamobrem ab eodem Ecclesiasti- *Ecc. 37.*
 co scriptum sic est: Fili in vita tua tenta animā tuam, & si fuerit nequam, non des illi potestatem. Nō enim omnia omnibus expediunt. Idcirco etiam ad irā Dei pertinet, quod de quibusdam legitur dictum: Et di- *Psal. 80.*
 misi eos secundū desideria cordis eorū: ibunt in aduentionibus suis. Quod si sanum semper esset consilium, omniumque bonæ forent conscientiæ, quidq. sibi expediret, satis vnusquisque prospiceret; tum quidem non de nihilo diceretur suæ quisque conscientiæ, suoque consilio relinquendus. Sed cū constet, noxia consilia & conscientias malas esse multorum, neque sunt nostra secula, Apostolorū feliciora temporibus, in quibus iam tū erant, qui repellentes bonā conscientiam, circa fidem naufragiū fecerant; cumq. denūciat ipse futuros, quorū sit cauteriata cōscientia, tanquam videlicet pertinacissimæ nequitiae indelebili inusta cauterio: nihil est aliud, suæ quæque cōscinetiæ relinquere, quàm plerosque perdere. Si vitiosus equus est, cui se periculosè credat sessor, relinquitur Si perforata nauis trāsmittit aquam, festinata suadet egressio. Si imperitus medicus agrū videtur esse perditurus, remouetur. Nemo dicit, equo quisq. suo relinquatur, nisi bonus sit: aut nauī, nisi integra: aut medico, nisi perit⁹. In his ac similibus rebus, ad vitā corporis tuendā pertinentibus, rā solliciti; in causa cōscientiæ, & salutis æternæ, tam mali erimus consultores, vt vnumquēque suæ cōscientiæ relinquendū prædicemus? Et interpretatur interim sibi dictam: Omnia probate, & quod bonum est tenete. Quasi (inquit Tertullianus, cuius etiā ætate *Libr. de præscript. hæreticorum.*
 quidam Libertini hoc ipsum Apostoli verbum vsurpabant) non liceat omnibus malè examinatis, iniectione alicuius mali impingere per errorem.